

їх безробіття та працевлаштування в легальному секторі економіки, який дає змогу отримати значно вищий рівень соціальних гарантій ніж у тіньовому секторі.

Література

[1] Б.Данилишин. Як забезпечити економічне зростання в умовах війни. Економічна правда 2023 Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/3/697664/>

[2] Г.Мамка. Відновити країну: як виклики нової реальності перетворити на можливості. Mind 1 липня 2022 р. Режим доступу: <https://mind.ua/openmind/20243835-vidnoviti-krayinu-yak-vikliki-novoyi-realnosti-peretvoriti-na-mozhливosti>

[3] В.Борщевський, І.Куропась, О.Микита. Економіка війни та повоєнний економічний розвиток України: проблеми, пріоритети, завдання. Громадський простір 13.04.2022 Режим доступу: <https://www.prostir.ua/?news=ekonomika-vijny-ta-povojennyj-ekonomichnyj-rozvytok-ukrajiny-problemy-priorytety-zavdannya>

ECONOMIC GROWTH OF THE COUNTRY IN THE CONDITIONS OF WAR

Khmarska I.

Admiral Makarov National University of Shipbuilding: Mykolaiv, UA

Annotation. The problems of the economy of the country in the conditions of martial law are studied. The main programs to support Ukrainian business in wartime conditions have been identified. Recommendations on a consistent strategy for the recovery of Ukrainian business and support from the state in the conditions of martial law have been formulated.

Key words: full-scale war, economies, strategy, state support, logistics.

УДК 336.22

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ВІРТУАЛЬНИМИ АКТИВАМИ

Шевчук С.В.

доцент кафедри обліку та економічного аналізу

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

м. Миколаїв, Україна

sernat1979@gmail.com

Анотація. Розглянуто особливості та проблеми функціонування ринку віртуальних активів. Висвітлено етапи податкового планування операцій з віртуальними активами.

Ключові слова: податкове планування, віртуальні активи

Широке впровадження інформаційних технологій та підходів у фінансовому секторі призвело до появи нових фінансових інструментів – віртуальних активів. Зростаюча зацікавленість віртуальними активами у світі лише щорічно посилюється. Обсяг капіталізації криптовалютного ринку за даними Coingecko складає понад 1,2 трлн. доларів США [1], що перевищує капіталізацію таких сучасних технологічних компаній як NVIDIA (США) - 1,052 трлн. доларів, Tesla, Inc. (США) - \$885,91 млрд. доларів, TSMC (Тайвань) - \$526,21 млрд. доларів [2].

Основною причиною зростання уваги до віртуальних активів є їх здатність ефективно обходити недоліки традиційних фінансових систем шляхом відображення операцій у розподілених цифрових реєстрах поза межами класичних фінансових процедур. Така децентралізація фінансових операцій значно знижує їх вартість та збільшує швидкість їх обробки. Слід відмітити й інвестиційну привабливість віртуальних активів. Вартість криптовалют може зростати в десятки тисяч разів, таку прибутковість не можуть забезпечити

жодні традиційні фінансові інструменти. В 2021 році було зафіксовано найвищу вартість Біткоіна (Bitcoin) на позначці 63300 доларів США, Ефіріума (Ethereum) - 4300 доларів США.

Метою публікації є визначення напрямків податкового планування операцій з віртуальними активами в умовах посилення їх фіскальної регуляції.

Значна фінансова привабливість і капіталізація ринку віртуальних активів породжує ряд проблем, які пов'язані з оподаткуванням доходів отриманих в сфері їх обігу. Віртуальні активи використовуються не лише як платіжний та інвестиційний інструмент, а і як інструмент ухилення від оподаткування, відмивання доходів отриманих від злочинної діяльності. У 2021 році, сума коштів у криптовалютах, які були одержані внаслідок незаконних дій, досягла найбільших показників в історії і склала приблизно 14 млрд. доларів США. Водночас, не зважаючи на такий високий абсолютний показник, обсяг вказаних операцій у відсотковому вираженні складає усього 0,15% [3, с. 4]. Фахівці Бюро економічної безпеки проаналізували діяльність криптобірж, заснованих резидентами України, та дійшли висновку, що державний бюджет за 10 років втратив щонайменше 3 млрд грн податків від неврегульованості правового статусу криптовалют.

Світова тенденція що регулювання ринку віртуальних активів направлена на усунення недоліків функціонування ринку віртуальних активів. У квітні 2023 року Європейський парламент схвалив нові загальні правила нагляду та захисту прав споживачів щодо криптовалют – Markets in Crypto assets (MiCA). Регламент набере чинності з 30 грудня 2024 року. MiCA - це документ, який передбачає регулювання віртуальних активів у ЄС, захищаючи користувачів та інвесторів в цій галузі. Урядом України у 2022 році було прийнято Закон України «Про віртуальні активи», який визначив загальні положення, учасників ринку, правові засади державного регулювання ринку віртуальних активів. Попри певні недоліки документу, він став першим кроком до правового врегулювання ринку криптовалют в Україні.

Питання оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні поки є недостатньо врегульованими. Податковий кодекс України не містить визначення віртуальних активів та особливостей їх оподаткування. Останні законодавчі ініціативи передбачають оподаткування операцій від продажу віртуальних активів (табл.1).

Таблиця 1. Проект змін до Податкового кодексу в частині оподаткування операцій з віртуальними активами

Платники	Володіння до року	Володіння більше року
Юридичні особи	18% ПДФО; 1,5 військового збору від інвестиційного прибутку. Операції з сервісними токенами та токенами з прив'язкою до активів оподатковуються ПДВ.	
Фізичні особи	18% ПДФО; 1,5 військового збору від інвестиційного прибутку	5 % ПДФО; 1,5 військового збору від інвестиційного прибутку у разі продажу активу

Також передбачається якщо загальний річний дохід фізичних осіб від операцій з віртуальними активами та іншими інвестиційними активами не перевищує сто мінімальних заробітних плат, то інвестиційний прибуток не підлягатиме оподаткуванню.

Держава та платники мають антогоністичні цілі в питанні адміністрування податків. Завданням податкової політики є досягнення консенсус між потребами держави щодо фінансування її видатків та можливостями платників щодо сплати податків. Зважаючи на це податкове планування можна розглядати як сукупність будь-яких дій платника податку на отримання економічних вигід від зменшення розміру податкових витрат, досягнення оптимального розміру податкового навантаження.

При здійсненні заходів щодо податкового планування необхідно визначити сутність та види віртуальних активів. Відповідно до Закону України «Про віртуальні активи» віртуальні активи - нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі [4]. В Законі передбачено поділ віртуальних активів на: забезпечені та незабезпечені майновими або немайновими правами. В міжнародній практиці єдиного підходу до класифікації віртуальних активів не існує (табл. 2).

Таблиця 2. Класифікація віртуальних активів*

	Інвестиційні токени	Платіжні токени	Криптовалютні токени	Токени корисності	Товарні токени	Забезпечені	Незабезпечені	Змішані типи tokenів
Велика Британія	+	+	+					
Індія	+	+		+				
Іспанія	+	+		+				+
Італія	+		+	+				
Німеччина	+		+	+				
ОАЕ	+				+			
Сінгапур	+	+		+		+		
Україна						+	+	

* розроблено автором за даними джерела [4]

Важливим аспектом податкового планування є врахування регіональних особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами. Регуляція таких операцій суттєво відрізняється у світі, в ряді країн операції з віртуальними активами не оподатковуються або оподатковуються за нижчими ставками. Наприклад, з підприємств на Кайманових островах не стягуються жодних податків[4]. Федеральна податкова служба ОАЕ не прийняла жодних офіційних нормативно-правових актів щодо криптоактивів. В ОАЕ немає податку на прибуток та корпоративного податку. [4].

Перенесення бази оподаткування операцій з віртуальними активами передбачає використання пов'язаних компаній, які: зареєстровані в країнах з низьким рівнем оподаткування; застосовують альтернативні системи оподаткування. В контексті законодавчих ініціатив оподаткування віртуальних активів в Україні важливим є вибір організаційно-правової форми діяльності. Так як для фізичних осіб планується передбачити значно нижчі ставки оподаткування. Спрощена система оподаткування має ряд переваг порівняно зі сплатою податку на прибуток.

Загалом це лише деякі з можливих напрямів податкового планування віртуальних активів з врахуванням рівня їх регуляції в Україні. Характер та зміст процедур податкового планування буде залежати від законодавчого впровадження урядом податкових ініціатив. Слід відмітити що надмірний податковий тиск на ринок віртуальних активів у сьогоdnішніх умовах може призвести до відтоку капіталу в інші країни, а не суттєвих податкових надходжень до бюджету.

Література

- [1]. URL: <https://www.coingecko.com/>
- [2]. Global ranking of the top 100 public companies by market capitalization. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/services/audit-assurance/publications/global-top-100-companies.html>
- [3]. Огляд законодавства щодо регулювання віртуальних активів. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/310/%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5/VirtualAssets.pdf>
- [4]. Закон України «Про віртуальні активи» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

Tax planning of transactions with virtual assets

S.V. Shevchuk

Associate Professor of the Department of Accounting and Economic Analysis

The Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Mykolaiv, Ukraine

sernat1979@gmail.com

Abstract

Peculiarities and problems of functioning of the virtual asset market are considered. The stages of tax planning of operations with virtual assets are highlighted.

Keywords: tax planning, virtual assets.

УДК 657.454.342

ДІЯ СІТІ: ДЕЯКІ НЮАНСИ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Гавриленко Н. В.

кандидат економічних наук

доцент кафедри обліку і економічного аналізу

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (ПННЦ)

м. Первомайськ, Україна

nataliia.havrylenko@nuos.edu.ua

Анотація. В умовах воєнного стану в Україні господарюючі суб'єкти продовжують працювати в різних обставинах, які зумовлюють ретельне відслідковування змін в податковому законодавстві. Режим Дія Сіті називають унікальним правовим та податковим простором для ІТ-компаній в Україні. У чому його переваги з точки зору оподаткування, з'ясуємо у даній роботі.

Ключові слова: податки, податкове зобов'язання, інформація, податкова звітність, воєнний стан

Вважаємо, що найголовніша риса правового режиму Дія Сіті - можливість для її резидентів застосовувати знижені податкові ставки:

- податок на прибуток – 9% або 18%, які встановлюються залежно від обраного режиму;
- ПДФО – 5%;
- ЄСВ – 22% від мінімальної зарплати;
- військовий збір - 1,5% – військовий збір.

Слід зазначити, що резидент Дія Сіті може обрати альтернативну модель найму - окрім трудових договорів передбачених Кодексом законів про працю України (КЗпП) або співпраці з ФОП, він може підписати GIG-контракт, доступний лише резидентам цього правового режиму. Важливо, що правовий режим Дія Сіті встановлюють на необмежений термін, але не менше 25 років від дня, коли до реєстру Дія Сіті внесли запис про першого резидента. В Інформаційному листі «Стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: що відомо про Дію Сіті» від 22.07.2022 № 4/2022 податківці пояснили, які особливості оподаткування діють для резидентів Дія Сіті. Але перш ніж перейти до них, з'ясуємо, хто може стати резидентом Дія Сіті.

Резидентом Дія Сіті може бути юридична особа, яка відповідно до Закону № 1667[1] набула статусу резидента Дія Сіті та перебуває у зазначеному статусі згідно з інформацією, що міститься у реєстрі Дія Сіті (ч. 1 ст. 1 Закону № 1667). Щоб стати резидентом Дія Сіті, компанія має бути зареєстрована за українським законодавством, проводити кваліфіковані види діяльності, відповідати умовам вступу та підготувати відповідні документи.

Діючі компанії повинні відповідати таким вимогам: середня місячна винагорода залученим працівникам та гіг-фахівцям становить не менше еквіваленту 1200 євро; кількість працівників/гіг-фахівців за звітний період – не менше 9 осіб; сума кваліфікованого доходу – не менше 90% від суми загального доходу (за його наявності).

Резидент Дія Сіті може бути платником податку на прибуток як на загальних підставах, так і на особливих умовах, тобто сплачувати так званий податок на виведений капітал.